

Pöytyän kunta

SIVISTYSTOIMEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Sivistystoimen hallinto

Varhaiskasvatuspalvelut

Perusopetuksen koulut

Elisenvaaran lukio

Auranlaakson kansalaisopisto

Kirjastot

Kulttuuritoimi

Liikuntatoimi

Nuorisotoimi

Sivistyslautakunta 11.5.2022 § 54

Yhteisöllisyyslautakunta 18.5.2022 § 36

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
1.1 Sivistyksellinen yhdenvertaisuus arvona ja oikeudellisena käsitteenä	3
1.2 Sivistyksellistä yhdenvertaisuutta koskeva oikeudellinen sääntely	3
2. Sivistyksellisen yhdenvertaisuuden edistäminen sivistystoimen tasolla	5
3. Yksikkökohtaiset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat	5
3.1 Varhaiskasvatus.....	5
3.1.1 Arvio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta	5
3.1.2 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen	6
3.2 Perusopetuksen koulut	6
3.2.1 Arvio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta	6
3.2.2 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen	8
3.3 Elisenaaran lukio.....	9
3.3.1 Arvio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta	9
3.3.2 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen	10
3.4 Auranlaakson kansalaisopisto	10
3.4.1 Arvio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta	10
3.4.2 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen	11
3.5 Kirjastot.....	11
3.5.1 Arvio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta	11
3.5.2 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen	12
3.6 Kulttuuritoimi	13
3.6.1 Arvio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta	13
3.6.2 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen	13
3.7 Liikuntatoimi.....	14
3.7.1 Arvio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta	14
3.7.2 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen	14
3.8 Nuorisotoimi.....	15
3.8.1 Arvio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta	15
3.8.2 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen	15
4. Arvio toteutuneesta työstä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi toimialan tasolla sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen tulevaisuudessa	16
5. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman valmistelu ja hyväksyminen.....	16
6. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta tiedottaminen.....	16
Keskeinen aluetta koskeva oikeudellinen sääntely	17

1. Johdanto

1.1 Sivistyksellinen yhdenvertaisuus arvona ja oikeudellisena käsitteenä

Sivistyksellinen yhdenvertaisuus muodostaa perustavaa laatua olevan yhteiskunnallisen arvon, jonka juuret ulottuvat myös oikeusjärjestyksen syvärakenteeseen. Arvokehikossa voidaan tarkastella niin yksilöiden ihmisarvon ja sivistyksen itseisarvon lähtökohtia kuin sivistyksen yksilöille ja yhteiskunnalle tuomaa välinearvoakin.

Oikeudellisessa sääntelyssä tasa-arvon käsitteellä viitataan sukupuolten edustajien väliseen tasa-arvoon, minkä lisäksi tunnustetaan sukupuolen moninaisuus. Yhdenvertaisuuden käsite on laajempi ja kattaa yksilöiden yhdenvertaisuuden monipuolisesti – kysymyksessä voi olla muun muassa eri ikäisten, erilaisen kulttuurisen taustan omaavien, eri kieliryhmiin kuuluvien tai erityisiä tarpeita omaavien yhdenvertaisuus. Erikseen sääntely huomioi heikommassa asemassa olevien tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistämisen suhteessa muihin. Sivistyksellisen yhdenvertaisuuden osalta tarkastellaan erityisesti yksilöiden yhdenvertaista oikeutta sivistyspalvelujen piiriin pääsyyn sekä sitä, mihin yksilöillä tällöin oikeus on (annettavien palvelujen määrä ja sisältö).

Tässä suunnitelmassa yhdenvertaisuuden käsitteellä viitataan sekä sukupuolten tasa-arvon että muiden yksilöiden yhdenvertaisuuden osa-alueiden edistämiseen sivistystoimen toiminnassa. Kokonaisuus ymmärretään moninaisena, jolloin yhteiset puitteet antavat lähtökohdan yksilöllisyyden huomioivan sivistyksellisen yhdenvertaisuuden edistämiseen.

1.2 Sivistyksellistä yhdenvertaisuutta koskeva oikeudellinen sääntely

Perusta sivistykselliselle yhdenvertaisuudelle luodaan Suomen perustuslain 731/1999 perusoikeuksia koskevassa luvussa. Perustuslain 6, 16 ja 17 §:t sääntelevät yksilöiden yhdenvertaisuutta sekä sivistyksellisiä ja kielellisiä perusoikeuksia. Vastaavat artikkelit löytyvät myös kansainvälisistä ihmisoikeussopimuksista.

Perustuslain 6 §:n mukaan

Ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä.

Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti.

Sukupuolten tasa-arvoa edistetään yhteiskunnallisessa toiminnassa sekä työelämässä, erityisesti palkkauksesta ja muista palvelussuhteen ehtoista määrättäessä, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään.

Sivistyksellisiä perusoikeuksia koskevassa perustuslain 16 §:ssä säännellään laajaa tehtäväaluetta. Säännöksen perusteella

Jokaisella on oikeus maksuttomaan perusopetukseen. Oppivelvollisuudesta säädetään lailla.

Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykijensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä.

Tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapaus on turvattu.

Kielelliset ja kulttuuriset perusoikeudet turvataan perustuslain 17 §:ssä

Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi.

Jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa asiassaan omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia, sekä saada toimituskirjansa tällä kielellä turvataan lailla. Julkisen vallan on huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan.

Saamelaisilla alkuperäiskansana sekä romaneilla ja muilla ryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamelaisten oikeudesta käyttää saamen kieltä viranomaisessa säädetään lailla. Viittomakieltä käyttävien sekä vammaisuuden vuoksi tulkitsemis- ja käännösapu tarvitsevien oikeudet turvataan lailla.

Lisäksi muilla perusoikeuksilla voi olla vaikutusta yhdenvertaisuutta, sivistyksellisiä sekä kielellisiä ja kulttuurisia perusoikeuksia koskevan kokonaisuuden muodostumiseen.

Valtion ja kuntien velvollisuus sivistyksellisen yhdenvertaisuuden turvaamiseen ja edistämiseen pohjautuu perustuslain 22 §:ään, jonka mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Sivistyksellisen yhdenvertaisuuden osalta kyseeseen tulevat sekä perusoikeuden yksilölle antamien vapauksien suojaaminen että aktiiviset toimet perusoikeuksien toteutumiseksi. Kunnat järjestävät merkittävän osan sivistyspalveluista, jolloin niiden rooli muodostuu merkittäväksi.

Osana sivistyksellisen yhdenvertaisuuden turvaamista kuntien ja muiden viranomaisten tulee yhdenvertaisuuslain 1325/2014 § 5:n mukaisesti valmistella ja hyväksyä suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Lain 6 §:n nojalla koulutuksen järjestäjän tulee lisäksi huolehtia siitä, että sen ylläpitämällä oppilaitoksilla on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Edelleen koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä. Naisten ja miesten tasa-arvosta annetussa laissa 609/1986 säännellään samoin koulutuksen järjestäjän velvollisuudesta tasa-arvosuunnitelman laatimiseen.

Yhdenvertaisuussäätelyssä lähtökohtana on jokaisen *muodollisen yhdenvertaisuuden* edistäminen, millä tarkoitetaan keskenään samanlaisten tapausten kohtelemista samalla tavalla ja keskenään erilaisten tapausten kohtelemista eri tavalla. Muodollisen yhdenvertaisuuden lisäksi edistetään heikommassa asemassa olevien *aineellista eli tosiasiallista yhdenvertaisuutta*, joka sivistyksellisten oikeuksien osalta tarkoittaa erityisesti erityisiä tarpeita omaavien, eri kieliryhmien edustajien sekä varattomien ja vähävaraisten aseman parantamista. Sivistyksellisen yhdenvertaisuuden osalta huomioitavaksi tulevat molemmat yhdenvertaisuuden ulottuvuudet.

2. Sivistyksellisen yhdenvertaisuuden edistäminen sivistystoimen tasolla

Sivistyksellisen yhdenvertaisuuden edistäminen muodostaa jatkumon varhaiskasvatuspalveluista ylimpään opetukseen ja muuhun itsensä kehittämiseen sekä tieteen ja taiteen vapauden turvaamiseen. Sivistystoimen yksiköiden yhteistyö sivistyksellisen yhdenvertaisuuden edistämiseksi on lähtökohtana – yksilön näkökulmasta kyseessä on yhdenvertaisen kasvu-, oppimis- ja muun itsensä kehittämisen polun turvaaminen.

Pöytyän kunnan sivistystoimen tehtäväalueisiin kuuluvat varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, vapaa sivistystyö sekä kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut. Hallinnon toiminnassa keskeisiksi muodostuvat tehtäväalueiden yhdenvertaisuus sekä työskentely yhdenvertaisten toimintaedellytysten luomiseksi.

Sivistystoimen hallinnossa yksilöiden sivistyksellistä yhdenvertaisuutta edistetään edellä mainitun lisäksi toiminnan arviointiin, suunnitteluun ja kehittämiseen panostamalla. Yhteisten puiteiden luomisen nähdään tukevan mahdollisuuksia sivistyksellisen yhdenvertaisuuden edistämiseksi jokaisen yksilölliset lähtökohdat ja sivistystoimen yksiköiden yksikkökohtainen toiminta huomioiden. Yhdenvertaisuus ymmärretään moniulotteisena kokonaisuutena, ja sitä edistetään kaikessa sivistystoimen toiminnassa.

3. Yksikkökohtaiset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat

3.1 Varhaiskasvatus

3.1.1 Arvio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta

Varhaiskasvatuspalveluja järjestetään Pöytyän kunnassa varhaiskasvatusta koskevan sääntelyn mukaisesti. Huoltajilla on mahdollisuus valita käyttöönsä joko kunnan tuottama palvelu tai palveluseteli. Yö- ja viikonloppuhoito toteutetaan pääsääntöisesti Kyrön varhaiskasvatusyksikössä. Esiopetusta järjestetään lainsäädännön ja kunnassa vahvistettujen linjausten mukaisesti.

Tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevia lapsia on vuosittain noin 30. Varhaiskasvatuksessa lapsen tarvitsema tuki toteutetaan inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua lapsiryhmän toimintaan vertaisten kanssa. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelut ovat saatavilla kaikille Pöytyän varhaiskasvatuksessa oleville lapsille. Alueellisen yhdenvertaisuuden voidaan arvioida toteutuvan asutuksen sijoittuminen huomioiden hyvin.

Varhaiskasvatuksen toteuttamista koskevat suunnitelmat, ohjeet ja periaatteet laaditaan varhaiskasvatusyksiköiden yhteistyönä kaikkia Pöytyän kunnan varhaiskasvatusyksiköitä koskeviksi, mikä osaltaan edistää varhaiskasvatuspalvelujen sisällöllistä yhdenvertaisuutta. Henkilöstön kesken käydään säännöllisesti keskustelua toiminnassa noudatettavista pedagogisista lähtökohdista. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on henkilöstöä velvoittava asiakirja, jossa myös tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmat ovat vahvasti esillä. Erityistä huomiota tulee

edelleen kiinnittää lasten erilaisten lähtökohtien tasoittamiseen heikommassa asemassa olevien kehitystä tukemalla (tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen).

3.1.2 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen

Varhaiskasvatuksen järjestämisessä huomioidaan lapsen yksilölliset lähtökohdat ja mahdollinen tuen tarve. Vieraskielisille lapsille järjestetään tarpeen mukaan Suomi toisena kielenä -opetusta.

Varhaiskasvatuksessa järjestetyn toiminnan lähtökohtina ovat lasten yksilölliset tarpeet, vahvuudet ja mielenkiinnon kohteet. Pedagoginen toiminta suunnitellaan ja toteutetaan siten, että jokainen lapsi tulee huomioiduksi yksilönä sekä osana lapsiryhmää.

Oppimisympäristöissä huomioidaan edelleen tilojen turvallisuuden ylläpitäminen ja kehittäminen, lelujen ja materiaalien saatavuus sekä leikkiin pääsyn mahdollistaminen jokaiselle lapselle. Psykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden osalta on tärkeää edistää lasten ryhmään kuuluvuuden tunnetta, minäkuva, syrjimättömyyttä ja moninaisuuden arvostamista. Varhaiskasvatukseen on laadittu kiusaamisen ennaltaehkäisyn opas.

Varhaiskasvatuksessa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen tapahtuu joka päivä varhaiskasvatuksen arjessa. Henkilöstön ymmärrys ja osaaminen sekä puhuttu kieli ovat asioita, joihin tulee kiinnittää huomiota ja tarjota mahdollisuuksia täydennyskoulutukseen. Sukupuoleen liittyviä oletuksia tulee tarkastella kriittisesti ja mahdollisesti purkaa ja uudelleen jäsentää niitä.

Varhaiskasvatyksiköissä annettavan kasvatuksen ohella tuetaan perheiden kasvatustyötä varhaiskasvatuspalvelujen tehtäviin sisältyvän mukaisesti. Lapsen palvelujen järjestämisessä mukana olevien tahojen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä.

3.2 Perusopetuksen koulut

3.2.1 Arvio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta

Perusopetusta annetaan Pöytyän kunnassa jokaiselle opetuksen piiriin kuuluvalla, jolloin yksilöiden yhdenvertainen oikeus opetukseen turvataan mahdollisimman laajana. Oppilaita perusopetuksessa on suunnitelmakaudella noin 1 000-1 040. Kunnassa asuvien oppivelvollisten lisäksi järjestää Pöytyän kunta kuntien välillä hyväksytyt sopimuksen mukaisesti vuosiluokkien 7-9 opetuksen myös oripääläisille perusopetuksen oppilaille (mukana oppilasmääräluvussa). Perusopetusta annetaan Elisenvaaran, Riihikosken ja Yläneen yhtenäiskouluissa, jolloin koulurakenne tukee osaltaan oppilaiden yhdenvertaisuuden toteutumista. Riihikosken yhtenäiskoulun tilat valmistuivat vuonna 2020, Elisenvaaran yhtenäiskoulun tilojen arvioidaan valmistuvan siten, että koulun toiminta voi siirtyä tiloihin 1.8.2022 alkaen.

Perusopetus järjestetään perusopetusta koskevan sääntelyn ja sääntelyn nojalla annettujen määräysten mukaisesti, mikä edistää yksilöiden yhdenvertaisuutta palvelujen määrän ja sisällön suhteen. Kunnassa hyväksytyt opetuksen järjestäjän opetussuunnitelman lisäksi perusopetuksen toteuttamista ohjaavat esiopetus- ja koululaiskuljetusperiaatteet sekä erilaiset opetusta, opiskeluhuoltoa, turvallisuutta ja muuta koulun toimintaa koskevat suunnitelmat, periaatteet ja

ohjeet. Lähtökohtana on luoda puitteet, joiden sisällä huomioidaan oppilaiden yksilölliset kasvun ja oppimisen lähtökohdat. Opettajien ja muun perusopetuksen henkilöstön täydennyskoulutus edistää osaltaan laadukkaan opetuksen antamista.

Tehostettua tai erityistä tukea oppimisessaan tarvitsevia oppilaita on vuosittain noin 290. Kunnassa toimii 13 erityisopetuksen pienluokkaa, minkä lisäksi tukea oppilaille annetaan laaja-alaisten erityisopettajien ja koulunkäynninohjaajien toimesta. Erityisopetuksen pienluokissa opiskelevat oppilaat integroituvat yksilöllisten lähtökohtiensa mukaisesti muuhun koulussa annettavaan opetukseen. Osan annettavasta erityisopetuksesta kunta hankkii muilta koulutuksen järjestäjiltä. Erityisen lahjakkaiden oppilaiden opetukseen panostetaan osana yleisopetusta. Erityisopetuksen kehittäminen kunnassa toimivia erityisopetuksen pienluokkia lisäten on osaltaan edistänyt heikommassa asemassa olevien yhdenvertaisuutta suhteessa muihin. 1.8.2018 alkaen kunnassa on toiminut myös toiminta-alueittain annettavaa opetusta tarjoava erityisopetuksen pienluokka.

Tarve perusopetukseen valmistavaan opetukseen on Ukrainassa alkaneen sodan myötä kasvanut. Opetusta järjestetään kolmessa valmistavan opetuksen ryhmässä, varautuen tarvittaessa opetuksen määrän lisäämiseen.

Perusopetuksen henkilöstö suhtautuu rakentavasti oppilaiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi tehtävään työhön. Opiskeluhoito tukee osaltaan tehtävässä työssä.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää edelleen oppilaiden erilaisten lähtökohtien tuomien erojen tasoittamiseen heikommassa asemassa olevien kokonaisvaltaista tilannetta yhteistyössä muiden lasten /nuorten palvelujen järjestämisessä mukana olevien kanssa.

Arvio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta koulukohtaisesti

Elisenvaaran yhtenäiskoulu

Oppilaiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus toteutuvat perusopetuksen osalta kuvatus mukaisesti. Oppilaskunnan toiminta on aktiivista ja vaikuttamismahdollisuudet hyvät. Kouluun on viime vuosien aikana tullut enemmän eri kulttuuritaustan omaavia oppilaita, joiden yhdenvertaisuuden edistämiseen kiinnitetään huomiota edelleen.

Elisenvaaran yhtenäiskoululle suunniteltavat ja rakennettavat tilat edesauttavat valmistuttuaan osaltaan oppilaiden yhdenvertaisuuden toteutumista. Tilojen arvioidaan valmistuvan syksyksi 2022.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä on toteutettu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman pohjalta.

Riihikosken yhtenäiskoulu

Oppilaiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus toteutuvat perusopetuksen osalta kuvatus mukaisesti. Oppilaskunnan toiminta on aktiivista ja vaikuttamismahdollisuudet hyvät. Kouluun on viime vuosien aikana tullut enemmän eri kulttuuritaustan omaavia oppilaita, joiden yhdenvertaisuuden edistämiseen kiinnitetään huomiota edelleen.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä on toteutettu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman pohjalta.

Yläneen yhtenäiskoulu

Oppilaiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus toteutuvat perusopetuksen osalta kuvatus mukaisesti. Koulun eri luokka-asteiden välinen yhteistyö ja vakiintuneet käytänteet tukevat yhdenvertaisuuden toteutumista. Oppilaskunnan ja oppilastiimin toiminta on aktiivista ja vaikuttamismahdollisuudet hyvät.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä on toteutettu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman pohjalta.

3.2.2 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen

Perusopetuksen sisällöllisessä kehittämisessä kiinnitetään huomiota erityisesti opetettavan aineksen kiinnostavuuteen eri sukupuolten edustajille sekä erilaisista kulttuurisista ja muista lähtökohdista tuleville oppilaille. Samoin erilaiset oppijat pyritään huomioimaan käyttäen monipuolisia ja toiminnallisuutta sisältäviä opetusmenetelmiä.

Kunnassa annettavaa erityisopetusta kehitetään inklusiivisen opetuksen lähtökohdista edelleen. Pienluokka- / -ryhmä-, ohjaus- ja muut tukipalvelut edistävät osaltaan oppilaiden yhdenvertaisen oppimisen mahdollisuuksia. Opetusjärjestelyt muodostetaan joustaviksi.

Perusopetuksessa suoritettavassa oppilasarvioinnissa noudatetaan oikeudellisessa sääntelyssä ja tämän nojalla annetuissa määräyksissä asetettuja linjauksia. Oppilasarvioinnin lähtökohdista käydään opetushenkilöstön kesken säännöllistä keskustelua.

Oppimisympäristön turvallisuutta edistetään aktiivisesti sivistyslautakunnan hyväksymän oppilaiden suojaamista väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä koskevan suunnitelman sekä muiden turvallisuutta koskevien suunnitelmien ja ohjeiden mukaisesti. Tärkeänä työssä nähdään erityisesti myönteisen, toinen toisistaan välittävän ilmapiirin luominen, ylläpitäminen ja kehittäminen kouluyhteisössä.

Perusopetuksen järjestämistä koskevista asioista tiedotetaan kuntalaisia monipuolisesti.

Perusopetuslain 628/1998 21 § edellyttää opetuksen järjestäjän arvioivan toimintaansa ja antamaansa koulutusta säännöllisesti sekä osallistumaan ulkopuolisen toteuttamaan arviointiin. Pöytyän kunnassa annettavaa perusopetusta kehitetään arvioinnin tulosten pohjalta edelleen myös sukupuolten tasa-arvoon ja yksilöiden yhdenvertaisuuteen liittyvissä kysymyksissä.

Suunnitelma tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisestä koulukohtaisesti

Elisenvaaran yhtenäiskoulu

Elisenvaaran yhtenäiskoulun toiminnassa huomioidaan perusopetukselle yhteisesti asetettujen tavoitteiden lisäksi erityisesti Elisenvaaran ja Kyrön yksiköissä jatkavien oppilaiden sekä ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden yhdenvertaisuus.

Riihikosken yhtenäiskoulu

Riihikosken yhtenäiskoulussa tuetaan perusopetukselle yhteisesti asetettujen tavoitteiden lisäksi edelleen erityisesti erilaisista kulttuureista tulevien oppilaiden myönteisen oppimispolun kehittymisen mahdollisuuksia.

Yläneen yhtenäiskoulu

Yläneen yhtenäiskoulussa kehitetään perusopetukselle yhteisesti asetettujen tavoitteiden lisäksi edelleen oppilaiden osallistumisen mahdollisuuksia sekä kummi- ja / tai tukioppilastoimintaa.

3.3 Elisenvaaran lukio

3.3.1 Arvio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta

Opiskelijavalinnassa noudatetaan lukiokoulutuksen opiskelijavalintoja koskevaa sääntelyä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussääntely huomioiden. Elisenvaaran lukiossa ei järjestetä pääsy- eikä soveltuvuuskokeita, vaan opiskelijat otetaan aiemman koulumenestyksen perusteella. Käytännössä opiskelijaksi voidaan ottaa kaikki hakijat, joilla arvioidaan olevan edellytykset lukio-opintojen suorittamiseen. Opiskelijan lukiomenestys on keskeinen valintaperuste valittaessa opiskelijoita muille vuosikursseille.

Elisenvaaran lukiossa annettavassa opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden yhdenvertaisuus ja mahdollisuudet panostaen opetuksen monipuolisuuteen käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Annettavaa opetusta kehitetään jatkuvana työnä. Opiskelijoiden arviointi suoritetaan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon periaatteita noudattaen. Opiskelija, joka on tyytymätön arviointiin, voi hakea siihen oikaisua.

Välitön ja välillinen syrjintä sukupuolen perusteella, seksuaalinen häirintä ja sukupuoleen perustuva häirintä ovat Elisenvaaran lukiossa kiellettyjä, ja niihin suhtaudutaan vakavasti. Kouluyhteisön jäsenet ilmoittavat syrjintää havaittuaan asiasta henkilökunnalle. Mikäli häirintää ilmenee, puuttuvat henkilökunnan jäsenet asiaan ryhtyen toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi. Esille tulleet häirintätapaukset kirjataan. Opiskelijoita koskevat yksittäiset tapaukset käsitellään moniammattisissa työryhmissä ja häirinnän ehkäisyyn liittyvät yleiset toimintatavat käsitellään lukion opiskelijahuoltoryhmässä. Henkilöstöön liittyvät tapaukset käsitellään Pöytyän kunnan toimintaohjeen mukaan.

Elisenvaaran lukiolle suunniteltavat ja rakennettavat tilat edesauttavat valmistuttuaan osaltaan opiskelijoiden yhdenvertaisuuden toteutumista. Tilojen arvioidaan valmistuvan syksyksi 2022.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä on toteutettu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman pohjalta.

3.3.2 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan ja arvioidaan. Arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa mahdolliset epäkohdat, jotka vaativat toimenpiteitä sekä arvioida tehtyjen toimenpiteiden tuloksellisuutta.

Elisenvaaran lukiossa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista seurataan lukion opiskelijahuoltoryhmässä. Opiskelijahuoltoryhmä kuulee oppilaskunnan edustajia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksissä.

Elisenvaaran lukiossa arvostetaan sekä henkilöstöä että opiskelijoita voimavarana tukemalla ja edistämällä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä osana yksilön kunnioitusta, oikeudenmukaista ja vastuullista toimintaa sekä yhteistyötä. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen on jokaisen lukiossa toimivan velvollisuus. Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen kohtelu konkretisoituu työntekijöiden ja opiskelijoiden välisissä vuorovaikutustilanteissa sekä työntekijöiden ja opiskelijoiden työolojen kehittämisessä.

Lukio tukee kaikkien yhdenvertaisia mahdollisuuksia tehdä työtään ja tulla palkituksi siitä. Se kannustaa myös erilaisten ihmisten uravalintaa, rekrytoimista ja opiskelijavalintaa, jotta työ- ja opiskeluyhteisöt muodostuisivat mahdollisimman monipuolisiksi, innovatiivisiksi ja suvaitsevaisiksi.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ja tämän toteuttaminen sitouttavat henkilöstön ja opiskelijat yhteiseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden edistämiseen. Suunnitelmalla viestitetään sekä sisäisille että ulkoisille sidosryhmille lukion arvoista, jotka antavat suuntaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyölle oppilaitoksessa. Tasa-arvoisessa ja yhdenvertaisessa työ- ja opiskeluympäristössä kaikilla on mahdollisuus opiskella ja työskennellä ilman syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

3.4 Auranlaakson kansalaisopisto

3.4.1 Arvio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta

Auranlaakson kansalaisopisto on Pöytyän kunnan omistama ja ylläpitämä oppilaitos, joka järjestää opetusta neljässä kunnassa. Oppilaitoksen toiminta perustuu lakiin vapaasta sivistystyöstä. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus. Opisto järjestää vuosittain noin 350 kurssia jakautuen 35 opetuspisteeseen. Vuosittain kansalaisopiston kursseilla on noin 4500 eri osallistujaa, joista naisia noin 80 ja miehiä 20 %.

Auranlaakson kansalaisopiston arvoihin kuuluvat saavutettavuus ja tasa-arvoisuus, jolla viitataan siihen, että opetusjärjestelyt pyritään toteuttamaan niin, että kaikilla kuntalaisilla olisi yhtäläiset mahdollisuudet päästä ja osallistua koulutuksiin. Opetuspalvelujen tarjoamisessa ja opetuksen toteutuksessa huomioidaan erilaiset käyttäjäryhmät. Toistaiseksi kansalaisopistossa on ollut varsin

vähän vieraskielisiä opiskelijoita, mutta tarvittaessa esimerkiksi toimistopalvelua pystytään antamaan myös englannin kielellä. Monien kurssien opettajat ovat samoin englannin kielen taitoisia pystyen tarvittaessa opastamaan opiskelijoita tällä kielellä. Opistossa opetusta annetaan myös erityisryhmille, kuten korkean iän seniorit, maahanmuuttajat ja kehitysvammaiset. Kurssimaksut on pystytty pitämään edullisina, mikä osaltaan helpottaa opintoihin osallistumista. Lisäksi vuosittain on tarjolla ollut Opetushallituksen myöntämiä opintoseteleitä, joilla on voitu tukea erityisryhmiin kuuluvien opintoihin osallistumista.

Kursseille hakeutumisessa kaikki ovat tasa-arvoisessa asemassa, sillä kurssi-ilmoittautumisten alkamispäivistä tiedotetaan hyvissä ajoin ennakolta julkisesti. Ilmoittautumisia ei oteta vastaan ennen määräpäivää tai ilmoittautumisjonon ulkopuolelta. Opiskelupaikan saaminen perustuu ilmoittautumisjärjestykseen.

Opetusta järjestetään eri alueilla asuville kuntalaisille lähipalveluna mahdollisuuksien mukaan. Oppilaitoksen toiminta-alueen ollessa laaja on opisto viime vuosina ryhtynyt järjestämään useimmissa aineryhmissä saavutettavuuden parantamiseksi myös verkko-opetusta. Keskeisimmissä opetuspaikoissa, kuten opistotalossa ja suuremmilla kouluilla toimittaessa myös kurssitiloihin pääsyn esteettömyys on voitu huomioida. Jossain määrin opetusta joudutaan edelleen antamaan huoneistoissa, joihin liikuntarajoitteisten on vaikea päästä. Viimeisten vuosien aikana opiston toimitilojen suhteen on tapahtunut myönteistä kehitystä.

3.4.2 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen

Kansalaisopiston opetusta pyritään kehittämään niin sisällöllisesti kuin toteutuksellisestikin yhä paremmin opiston toimialueen asiakkaiden tarpeita vastaavaksi. Erityisryhmien koulutustarjontaa on viime vuosina kasvatettu. Verkko-opetuksen lisäksi yhteistyöllä seutukunnan muiden opistojen kanssa pystytään tarjoamaan myös koulutuksia, joiden toteuttamiseen opiston väestöpohja yksistään ei riitä.

Auranlaakson kansalaisopistolla ovat informatiiviset ja selkeät kotisivut, joiden kautta tiedotetaan muun muassa tarjolla olevista kursseista ja muista ajankohtaisista asioista. Uusien sivujen käyttöönoton jälkeen myös asiakkaiden palautteenanto kursseista ja muista opistoa koskevista asioista on aiempaa helpompaa. Kotisivuilta löytyvät sähköiset lomakkeet niin kurssipalautetta kuin yleisempääkin viestintää varten. Oppilaitos kerää jatkuvasti kurssitoiveita suurelta yleisöltä ja sidosryhmiltään pyrkien huomioimaan opetuksen järjestämisessä myös tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökohdat. Tiedotusta tehdään lisäksi Facebookin kautta.

3.5 Kirjastot

3.5.1 Arvio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta

Laissa yleisistä kirjastoista (1492/2016) säädetään, että yleisen kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Asiakkaiden

käytettävissä tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

Yleisten kirjastojen toiminnan pääperiaatteena on taata kaikille kansalaisille maksuton pääsy tiedon ja kulttuurin lähteille asuinpaikasta ja varallisuudesta riippumatta. Kirjaston omien kokoelmien käyttö kirjastossa ja niiden lainaus on maksutonta. Oikeus kirjastopalveluiden käyttämiseen ei ole sidottu sukupuoleen, kotikuntaan tai kansallisuuteen.

Pöytyän kunnassa toimii kolme kirjastoa, Kyrön, Riihikosken ja Yläneen kirjastot, jolloin alueellinen yhdenvertaisuus on turvattu hyvin. Kirjastokortin saamisen edellytyksenä on kuuden vuoden ikä. Kirjastossa voi oleskella, lukea lehtiä, käyttää tietokonetta ja tulostaa sekä kopioida myös ilman kirjastokorttia. Kaikki kunnan kirjastot toimivat henkilökunnan ylläpitämän aukiolon lisäksi myös omatoimikirjastoina, mikä osaltaan edistää kuntalaisten yhdenvertaisuutta. Kirjastojen käyttösäännöt koskevat yhdenvertaisesti kaikkia.

Valtaosa kirja-aineiston lainoista kohdistuu kaikissa ikäryhmissä suomenkielisiin kirjoihin. Vieraskielistä aineistoa hankitaan kaikille ikäryhmille. Erityisesti Helsingin monikielisen kirjaston siirtolainakokoelmien hyödyntäminen on korostunut viime aikoina, sillä Pöytyän kyläkeskuksissa on useita eri kieliryhmiä ja kansallisuuksia edustavia asukkaita.

Kirjastojen tasavertaiseen saavutettavuuteen liittyy myös kysymys esteettömyydestä eli kirjaston tilojen soveltuvuudesta eri tavoin liikunta- tai aistiesteisille sekä kirjaston saavutettavuus verkossa. Kirjastojen valaistus on näkövammaisille sopiva ja kirjastoissa on inva-wc. Kirjastot ovat Yläneen kirjaston monitoimitilaa lukuun ottamatta yhdessä tasossa, joten niissä pystyy liikkumaan esteettä myös pyörätuolilla.

3.5.2 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen

Kirjastotoimessa pyritään edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ottamalla aineistonhankinnassa ja kokoelmanhoidossa huomioon eri ikä-, sukupuoli-, kulttuuri- ja kieliryhmien tarpeet sekä kiinnittämällä huomiota tilojen saavutettavuuteen, esteettömyyteen ja valaistukseen. Asiakaskyselyin, palautelomakkein ja haastatteluin selvitetään, millaisia toiveita kirjaston käyttäjillä on. Tasa-arvoa pyritään jatkossa Pöytyän kirjastoissa edistämään myös kehittämällä eri ikäryhmien palveluita. Lapset ja nuoret ovat Pöytyän kirjastojen toiminnassa huomioitua erittäin hyvin, jatkossa huomiota kiinnitetään erityisesti senioriväestön palvelujen kehittämiseen.

Laitteiden ja ohjelmistojen ajantasaisuus lisää sivistyksellistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Sähköiset, kotoa käsin käytettävissä olevat aineistot tasoittavat maantieteellistä epätasa-arvoa. Toisaalta kaikilla asiakasryhmillä ei ole tarvittavia laitteita tai osaamista e-aineistojen käyttöön. Näitä kansalaisvalmiuksia kehittämällä kirjasto edistää kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin. Näkövammaisia varten on olemassa laaja Celia-kirjojen kokoelma sekä lukeesteisille mahdollisuus rekisteröityä kirjastossa Celia-verkkoasiakkaaksi. Kaikkien kirjastojen kokoelmissa on selkokirjoja ja isotekstisiä kirjoja sekä äänikirjoja.

Esteettömyyden parantamiseksi kirjastoihin tulisi saada sähköisesti aukeavat ulko-ovet. Opasteita ja niiden symboliikkaa on kehitetty. Kyrön kirjaston pihassa on invapysäköintipaikka. Riihikosken ja Yläneen kirjastoissa ei merkittäviä invapysäköintipaikkoja ole, ja invapaikat pitäisikin merkitä oven

lähelle oleville paikoille. Pöytyän kirjastot ovat enimmäkseen yhdessä tasossa ja kaikissa niissä on inva-wc. Yläneen kirjastossa, jossa tietokone- ja näyttelytila on eri tasossa kuin muu kirjasto, on tilaan mahdollista kulkea ulkokautta. Ulkoalueiden kunnossapito muodostuu etenkin talvella tärkeäksi yhdenvertaisten liikkumismahdollisuuksien turvaajaksi.

3.6 Kulttuuritoimi

3.6.1 Arvio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta

Kulttuuritoimen tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa huomioiden yksilöiden sivistyksellinen yhdenvertaisuus. Hyvinvointipalveluna kulttuuritoimi sekä tukee kuntalaisten hyvinvointia ja aktiivisuutta että rakentaa Pöytyän imagoa tallentamalla ja hyödyntämällä paikkakunnan omaa identiteettiä. Pöytyä on omaleimainen ja vahva kunta. Kulttuuritoimen asiakkaita ovat eri-ikäiset ja monikulttuuriset ihmiset sukupuolesta tai sosiaalisesta pääomasta riippumatta.

Kulttuuritoiminta on kaikille avointa ja toimintaa ohjaa saavutettavuus, ennakkoluulottomuus, sivistyksen vaaliminen, vuorovaikutteisuus ja yhteisöllisyys. Kulttuuritoimen tavoitteena on luoda yhtenäisyyttä huomioiden muun muassa kunnan taajamien erityispiirteet ja kunnan yleiset tavoitteet.

Kaiken toiminnan lähtökohtana ovat asukkaiden tarpeet ja toiveet. Asiakkaita kuullaan lähinnä suorissa asiakaskontakteissa (muun muassa tapahtumat), toiveita on pyritty toteuttamaan resurssien mukaan. Haasteina ovat kunnan laajuus ja erilaisten toimintatapojen yhdistäminen yhdeksi yleiseksi ja kaikkien yhteiseksi kulttuuritoimeksi.

3.6.2 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat kulttuuritoimen sisäänrakennettu toimintatapa kaikelle toiminnalle. Palvelut ja toiminta suunnitellaan ja toteutetaan siten, että osallistujan ikä tai sukupuoli eivät vaikuta osallistumiseen. Vähemmistöryhmille ei kuitenkaan ole järjestetty omaa erityistoimintaa ja tietoa kunnassa olevista eri ryhmistä on toistaiseksi liian vähän. Tarvittaessa toimintaa voidaan muokata ryhmä- tai tapauskohtaisesti. Erityisryhmät tulisi saattaa kulttuuritoimen asiakkaita ja samalla osaksi pöytyäläistä yhteisöä.

Kulttuuritoiminta on avointa ja läpinäkyvää. Yhteistyö eri tahojen kanssa mahdollistaa monipuolisen asiakaspohjan.

Asiakaspalautteen keräämistä myös yhdenvertaisuuden edistämisen näkökulmasta kehitetään.

3.7 Liikuntatoimi

3.7.1 Arvio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta

Liikuntalain 5 §:n mukaan yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla on kuntien tehtävä. Kunnan tulee luoda edellytyksiä asukkaidensa liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, monikulttuurisuus, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen ja kestävä kehitys.

Pöytyän liikuntatoimi tuottaa palveluita monipuolisen yhteistyön kautta. Yhteistyötä tehdään kunnan muiden toimialojen, paikallisten yhdistysten, naapurikuntien sekä maakunnallisten toimijoiden kanssa.

Sukupuolten tasa-arvo toteutuu liikuntatoimen tarjoamissa palveluissa hyvin. Liikuntatoimen ryhmät ovat kaikille avoimia. Liikuntatilojen vuoropolitiikassa tasa-arvovastuu on ulkoistettu hakijoille. Yhdistykset jakavat saamansa vuorot seuransa sisällä. Kaikissa lajeissa on löytynyt saliaikaa eri sukupuolten edustajille ilman erityistä alleviivausta.

Pöytyän kunnan laaja pinta-ala asettaa haasteensa alueellisen yhdenvertaisuuden toteutumiselle. Taajamia vastaavia monipuolisia palveluja ei ole mahdollista toteuttaa pienemmissä kylissä. Kunnan kolmesta taajamasta löytyvät liikunnan lähipalveluiksi miellettäviä liikuntapaikat: kuntosali, kuntorata, urheilu- ja pallokentät sekä urheilukenttä, lisäksi talven niin suodessa hiihtoladut ja jääkenttä. Ohjattua liikuntaa järjestetään kaikissa kolmessa keskuksessa.

Yhdenvertaisuus toteutuu myös liikuntapalveluihin ilmoittauduttaessa. Paikat avautuvat kaikille samaan aikaan ja ne täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Yhdenvertaisuuteen pyritään edelleen kuljetusreittien suunnittelussa. Uimakoulujen ja retkien kuljetusten runkolinjat ajetaan koko kunnan alueella.

3.7.2 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen

Uusi liikuntalaki edellyttää kuulemaan kuntalaisia entistä tarkemmalla korvalla. Mikäli kuntalaispalautteen myötä havaitaan epäkohtia tasa-arvon ja yhdenmukaisuuden toteutumisessa, niihin puututaan. Lähtökohtaisesti tarjonnan on tarkoitus olla kriteerit täyttävää.

Kysynnän puute vaikeuttaa osaltaan palvelujen monipuolisuuden toteutumista. Tiedotustoimintaa kehittämällä ja tehostamalla pyritään herättämään kiinnostusta harvinaisempiinkin lajeihin. Vähimmäistavoitteena on pyrkiä tarjoamaan vaihtoehto, ellei omasta kunnasta, niin lähiseudulta.

3.8 Nuorisotoimi

3.8.1 Arvio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta

Nuorisopalveluiden tehtävänä on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten elinoloja. Nuorisopalvelut varmistaa nuorten näkökulman esilletuomisen. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä kestävä kehityksen toteutuminen.

Nuorten omaa aktiivisuutta tukee nuorisotilatoiminta sekä nuorisoryhmien ja -järjestöjen yhteistyö. Nuorisovaltuusto vahvistaa osaltaan kuntalaissa säädettyjen nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumista.

Nuorisopalveluilla ovat käytössä nuorisotilat kunnan kolmessa taajamassa, Kyrössä, Riihikoskella ja Yläneellä. Esteettömyys on pyritty ottamaan huomioon niin hyvin kuin nuorisotilojen nykyisissä rakennuksissa on mahdollista. Nuorisotoimi järjestää toimintaa kaikille nuorille pyrkien huomioimaan heidän yksilölliset tarpeensa.

Nuorisopalvelujen saavutettavuus harvaan asutulla maaseudulla on haaste. Välimatkat harrastuksiin ovat pitkät. Joukkoliikennepalveluiden kattavuus on heikko tai ne puuttuvat kokonaan. Nuorten näkökulmasta vaikuttaa kodin sijainti mahdollisuuksiin osallistua harrastuksiin ja hakeutua palveluihin.

Osa nuorisopalveluista toteutetaan etsivänä nuorisotyönä, pääasiassa 16–25 -vuotiaille nuorille. Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyö etsii yhdessä nuoren kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin ja auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Sosiaalisen vahvistamisen työkaluin etsivä nuorisotyöntekijä tukee nuorta löytämään voimavaroja itsestään siten, että nuori pääsee osalliseksi tulevaisuuden mahdollisuuksista tasavertaisena muiden nuorten kanssa. Etsivä ohjaa ja tukee nuorta, kun nuori itse sitä haluaa, hänen lähtökohtiensa ja tarpeidensa mukaan. Toiminnan keskiössä on nuoren oman äänen ja toiveiden huomioiminen. Etsivä nuorisotyöntekijä on nuoren puolella ja toiminta on nuorelle aina vapaaehtoista.

Toiminnassa otetaan huomioon huonot kulkuyhteydet eri palveluihin. Tapaamiset järjestetään siellä, missä nuori toivoo ja missä hänen on hyvä olla. Paikkana voi olla esimerkiksi kahvila, nuorisotila, etsivän nuorisotyön toimitilat, tai nuoren oma koti. Tarvittaessa etsivä nuorisotyöntekijä myös kuljettaa nuoren tarvittavien palveluiden piiriin. Etsivä nuorisotyöntekijä pyrkii olemaan helposti lähestyttävä tuomalla toimintaa tutuksi koulu- ja nuorisotilavierailuiden avulla. Etsivään nuorisotyöntekijään voi olla yhteydessä monien sosiaalisen median kanavien kautta, jolloin kynnyksellä ottaa yhteyttä madaltuu. Etsivän nuorisotyön viestinnässä huomioidaan kohderyhmän erityistarpeet sekä yksinkertainen ja selkeä kieli.

3.8.2 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen

Tasa-arvon toteutumista seurataan ja arvioidaan tasa-arvokyselyn raportoinnin yhteydessä. Arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa mahdolliset epäkohdat, jotka vaativat toimenpiteitä sekä

arvioida tehtyjen toimenpiteiden tuloksellisuutta. Lapsia ja nuoria ohjataan ja kannustetaan toiminnan kautta tiedostamaan yksilön vaikuttamismahdollisuudet.

Työmuotoja kehitetään myös lasten ja nuorten yksilöllistä kehitystä huomioonottaviksi ja tukeviksi. Toiminnan tavoitteena on monimuotoinen, sukupuolisensitiivinen ja monikulttuurinen nuorisotyö.

4. Arvio toteutuneesta työstä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi toimialan tasolla sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen tulevaisuudessa

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen on huomioitu sivistystoimen tehtäväalueiden työssä. Erityisesti on keskitytty yksilöiden yhdenvertaisuuteen oppilaaksi / opiskelijaksi ottamisessa ja muiden sivistystoimen palvelujen piiriin pääsyssä, sekä yhdenvertaisuuden toteutumiseen annettavien palvelujen sisällön suhteen. Erikseen on panostettu erityisiä tarpeita oppimisessaan omaavien opiskeluun sekä vähemmistöryhmien huomioimiseen palvelujen tarjoamisessa. Sukupuolen perusteella tapahtuvaa häirintää on ennaltaehkäisty ja siihen on tarpeen tullen puututtu.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä toteutetaan sivistystoimen tehtäväalueiden työssä moniulotteisena kokonaisuutena. Sukupuolten tasa-arvo, sukupuolen moninaisuus ja yhdenvertaisuuden eri osatekijät huomioidaan pyrkien erilaisia näkökohtia sisältävän kokonaisuuden ymmärtämiseen.

5. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman valmistelu ja hyväksyminen

Pöytyän kunnan sivistystoimen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on valmisteltu yhteistyössä henkilöstön sekä oppilaiden, opiskelijoiden ja muiden palvelujen käyttäjien edustajien kanssa. Huoltajien edustajia on samoin kuultu osana valmistelua.

Suunnitelma hyväksytään kunnan hallintosäännön 35 ja 36 §:ien mukaisesti sivistyslautakunnassa ja yhteisöllisyyslautakunnassa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein.

6. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta tiedottaminen

Sivistystoimen yksiköiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä tehdään henkilöstön, varhaiskasvatuspalveluja käyttävien lasten, oppilaiden, opiskelijoiden, huoltajien ja asiakkaiden yhteistyönä. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta tiedotetaan kunnan verkkosivuilla sekä osana sivistystoimen hallinnon ja yksiköiden toimintaa.

Keskeinen aluetta koskeva oikeudellinen sääntely

Suomen perustuslaki 731/1999

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 906/1986

Kuntalaki 410/2015

Varhaiskasvatustalaki 540/2018

Perusopetuslaki 628/1998

Lukiolaki 714/2018

Laki vapaasta sivistystyöstä 632/1998

Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 166/2019

Liikuntalaki 390/2015

Nuorisolaki 1285/2016

Lainsäädäntöä täsmennetään edelleen asetusten tasolla sekä lainsäädännön nojalla annetuin määräyksin. Perustuslaissa vahvistettuja perusoikeuksia vastaavia määräyksiä löytyy kansainvälisellä tasolla useista ihmisoikeussopimuksista, jotka Suomi on allekirjoittanut.